

Inspektionsrapport
från Skolverket
54-2007:3832

Utbildningsinspektion i Ahlafors Fria Skola i Ale kommun

Beslut
Skolrapport

Skolverket

Ahlafors Fria Skola Ekonomisk förening
Box 3006
449 14 Alafors

2008-05-30
1 (3)
Dnr 54-2007:3832

Genomförd utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Ahlafors Fria Skola i Ale

Skolverket har genomfört inspektion i den fristående grundskolan Ahlafors Fria Skola i Ale kommun. Besök gjordes i skolan den 22-23 januari 2008.

Vid utbildningsinspektion tar Skolverket ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen samt om huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Inspektionen av fristående skolor ska förutom att granska utbildningens kvalitet klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och vara berättigad till bidrag från barnens och elevernas hemkommuner.

Utbildningsinspektionen behandlar tre områden, kunskaper, normer och värden samt lednings och kvalitetsarbete. Inspektionen syftar dock inte till att skapa en heltäckande bild av all skolverksamhet vid den aktuella tidpunkten utan prioriterar särskilt starka sidor eller påtagliga svagheter i verksamheterna. Övergripande information och exempel på kriterier för bedömningen av respektive granskningsområde finns publicerade på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se).

Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt de bedömningar som gjorts av inspektörerna.

Detta beslut redovisar dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Senast inom tre månader från beslutsdagen, dvs. den 30 augusti 2008 ska Ahlafors Fria Skola Ekonomisk förening redovisa till Skolverket enheten i Göteborg vilka åtgärder som vidtagits mot de brister som påtalats i verksamheten.

Skolverket avser även att vid kommande inspektionstillfälle följa upp effekterna av inspektionen.

Skolverkets beslut med anledning av inspektionen

Skolverket bedömer att Ahlafors Fria Skola under den korta tid som skolan funnits kommit igång med sin verksamhet på ett bra sätt. Skolan utgör en trygg miljö och det framkommer tydligt under inspektionsbesöket att förhållningssättet eleverna emellan är väldigt gott. Skolan har emellertid inte upprättat en likabehandlingsplan som uppfyller lagens krav och skolans arbete med likabehandlingsplanen uppfyller inte förordningens krav om barn eller elevers medverkan.

Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för utbildning vid Ahlafors Fria skola och organisationen och arbetssätten ger utrymme för olika kunskapsformer.

De första slutbetygen utfärdades vårterminen 2007 och det genomsnittliga meritvärdet var mycket högre än det samlade genomsnittliga meritvärdet för kommunens skolor och för riket i stort. Resultaten ska dock betraktas med försiktighet eftersom eleverna till största delen har gått vid andra skolor och de elever som sökt sig till skolan är elever som även tidigare haft goda resultat. Ytterligare en viktig parameter vid betraktande av betygsresultat är huruvida betyg sätts på korrekta grunder. Skolverket bedömer att lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper och lärarna använder dessutom resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättningen. Vid en jämförelse mellan resultaten på de nationella ämnesproven och betygen finns inga oförklarliga avvikelser.

En av de brister som finnas i skolans verksamhet är att elevernas kunskapsutveckling inte följs upp och utvärderas i samtliga ämnen. Skolans resultat bör kunna förbättras ytterligare om rektorn och lärarna utvärderar elevernas resultat för att skapa en förståelse för varför resultaten ser ut som de gör samt söka framgångsfaktorer respektive orsaker till varför man inte nått målen. Ett viktigt incitament i ett kvalitetsarbete är att anpassa undervisningen till varje elevs förutsättningar och behov vilket skolan gör på ett bra sätt. Dessutom uppfyller inte skolans kvalitetsredovisning kraven i förordningen. Ytterligare en viktig parameter i arbetet med måluppfyllelse är att åtgärdsprogram upprättas för alla de elever som är i behov av särskilt stöd vilket skolan inte gör i alla avseenden.

Följande områden inom Ahlafors Fria Skolas verksamhet visar sådana brister att de snarast måste åtgärdas.

- Skolan genomför inte en systematisk utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 och 9 (9 kap. 2 § skollagen).
- Skolan upprättar inte åtgärdsprogram för alla elever som är i behov av särskilt stöd (1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor).
- Skolan har inte upprättat en likabehandlingsplan som uppfyller lagens krav och skolans arbete med likabehandlingsplanen uppfyller inte förordningens krav om

barn eller elevers medverkan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever och 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan).

- Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte kraven i förordningen. Eleverna har inte medverkat och föräldrarna har inte getts möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen (3, 4 och 5 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Skolverket bedömer att följande områden är i behov av förbättringsinsatser.

- Skolan bör utveckla formerna för elevernas inflytande över det egna lärandet.
- Skolan bör utveckla sina rutiner avseende modersmålsundervisning.
- Skolan bör utveckla sitt kvalitetsarbete.

På Skolverkets vägnar

Marie-Hélène Ahnborg
Avdelningschef

Erik Bergeå
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också enhetschef Hans Larson och undervisningsråden Tomas Erlandsson, Elisabeth Fogelberg samt Claes-Göran Aggebo deltagit.

Bilaga
Rapport

Kopia till
Ale kommun
Övriga enligt fastställd sändlista.

Utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Ahlafors Fria Skola

Förskoleklass

Grundskola 1–9

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Ahlafors Fria Skola den 22-23 januari 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen. Detta är Skolverkets första inspektion av skolan sedan den startade sin verksamhet 2006.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för fristående skolor. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Inspektionen av fristående grundskolor ska ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument som huvudmannen har lämnat till Skolverket, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I skolan intervjuades rektorn, ett urval av lärare, elever respektive föräldrar samt skolsköterskan och företrädare för huvudmannen. Inspektörerna besökte även lektioner i de flesta årskurser samt verksamheten i förskoleklassen. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för bedömningen.

Huvudmannen för Ahlafors Fria Skola har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Skolverket har i samband med inspektionen haft kontakt med Ale kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Kommunen har ännu inte använt sig av denna rätt, men avser att göra detta under första halvåret 2008.

Beskrivning av skolan

Ahlafors fria Skola	Antal elever
Förskoleklass	15
Grundskola 1–9	212

Skolverket godkände Ahlafors Fria Skola som en fristående grundskola för årskurserna 1–9 genom beslut (dnr 43-2005:982) den 30 november 2005. Genom beslutet har Skolverket även godkänt att utbildning som motsvarar förskoleklass får bedrivas. Enligt godkännandet har skolan rätt till bidrag samt får anordna provning och utfärda betyg för skolans egna elever enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet.

Skolans inriktning är allmän och skolans profil är Montessoripedagogik. Undervisningen följer läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94, och de nationella kursplanerna.

Huvudman för skolan är Ahlafors Fria Skola Ekonomisk förening med organisationsnummer 769614-2343.

Verksamheten vid Ahlafors Fria Skola startade läsåret 2006/07 och omfattar årskurserna 1–9. Skolan hade vid inspektionsbesöket 227 barn och elever. Alla är folkbokförda i Ale kommun.

Enligt Ahlafors Fria Skolas hemsida är skolan en Montessoriinspirerad skola belägen i Ahlafors. Skola är en liten och trivsamt skola med elever från förskoleklass till årskurs 9. Skolan har en inriktning mot skapande och idrott. Närheten till natur och idrottsanläggningar gör att många aktiviteter äger rum utomhus. Skolan samarbetar med föreningar både inom idrott och inom kultur. Skolans ambition är att ha högst 20 elever per klass.

Helhetsbedömning

Skolverket bedömer att Ahlafors Fria Skola under den korta tid som skolan funnits kommit igång med sin verksamhet på ett bra sätt. Skolan utgör en trygg miljö och det framkommer tydligt under inspektionsbesöket att förhållningssättet eleverna emellan är väldigt gott. Skolan har emellertid inte upprättat en likabehandlingsplan som uppfyller lagens krav och skolans arbete med likabehandlingsplanen uppfyller inte förordningens krav om barn eller elevers medverkan.

Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för utbildning vid Ahlafors Fria Skola och organisationen och arbetssätten ger utrymme för olika kunskapsformer.

De första slutbetygen utfärdades vårterminen 2007 och det genomsnittliga meritvärdet var mycket högre än det samlade genomsnittliga meritvärdet för kommunens skolor och för riket i stort. Resultaten ska dock betraktas med försiktighet eftersom eleverna till största delen har gått vid andra skolor och de elever som sökt sig till skolan är elever som även tidigare haft goda resultat. Ytterligare en viktig parameter vid betraktande av betygsresultat är huruvida betyg sätts på korrekta grunder. Skolverket bedömer att lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper och lärarna använder dessutom resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättningen.

Vid en jämförelse mellan resultaten på de nationella ämnesproven och betygen finns inga oförklarliga avvikelser.

En av de brister som finns i skolans verksamhet är att elevernas kunskapsutveckling inte följs upp och utvärderas i samtliga ämnen. Skolans resultat bör kunna förbättras ytterligare om rektorn och lärarna utvärderar elevernas resultat för att skapa en förståelse för varför resultaten ser ut som de gör samt söka framgångsfaktorer respektive orsaker till varför man inte nått målen. Ett viktigt incitament i ett kvalitetsarbete är att anpassa undervisningen till varje elevs förutsättningar och behov vilket skolan gör på ett bra sätt. Dessutom uppfyller inte skolans kvalitetsredovisning kraven i förordningen. Ytterligare en viktig parameter i arbetet med måluppfyllelse är att åtgärdsprogram upprättas för alla de elever som är i behov av särskilt stöd vilket skolan inte gör i alla avseenden.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan genomför inte en systematisk utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 och 9 (9 kap. 2 § skollagen).
- Skolan upprättar inte åtgärdsprogram för alla elever som är i behov av särskilt stöd (1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor).
- Skolan har inte upprättat en likabehandlingsplan som uppfyller lagens krav och skolans arbete med likabehandlingsplanen uppfyller inte förordningens krav om barn eller elevers medverkan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever och 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan).
- Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte kraven i förordningen. Eleverna har inte medverkat och föräldrarna har inte getts möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen (3, 4 och 5 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Skolan bör utveckla formerna för elevernas inflytande över det egna lärandet.
- Skolan bör utveckla sina rutiner avseende modersmålsundervisning.
- Skolan bör utveckla sitt kvalitetsarbete.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge varje elev kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen motsvarar de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar huvudmannen och skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnat sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell 1. Elevernas genomsnittliga meritvärde, andel elever med fullständigt slutbetyg samt andelen behöriga till nationellt program i gymnasieskolan år 2007.

Resultatmått för elever i årskurs 9	Ahlfors Fria Skola	Kommunala skolor i Ale kommun	Riket
År	2007	2007	2007
Meritvärde ¹	242	198	207
Andel (i procent) som nått målen i alla ämnen	92	76	76
Andel (i procent) behöriga till nationellt program ²	100	90	89

Källa: Skolverkets statistik

¹ Meritvärdet räknas fram genom att bokstavsbetygen översätts till siffror där MVG ger 20, VG 15 och G 10. Därefter räknas de 16 bästa betygen samman och ger det så kallade meritvärdet. En elev som har minst 16 betyg kan alltså ha högst 320 och minst 160 poäng i meritvärde.

² För att vara behörig till nationellt program på gymnasiet måste eleven ha slutfört sista årskursen i grundskolan eller motsvarande och ha godkända betyg i ämnena svenska alternativt svenska som andraspråk, matematik och engelska.

Kommentar:

Ahlafors Fria Skola genomför och redovisar resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 5 och 9 i ämnena engelska, matematik och svenska. År 2007 klarade 98 procent av eleverna i årskurs 5 de nationella ämnesproven i engelska och matematik och 95 procent av eleverna klarade det nationella ämnesprovet i svenska. Resultaten på de nationella proven i årskurs 9 visar att 96 procent av eleverna klarade provet i engelska, 92 procent i matematik och samtliga i svenska.

Skolans resultat avseende betygsnivåer i årskurs 9 ligger betydligt över nivåerna i kommunen och i riket.

Eftersom skolan är relativt ny finns ingen statistik att jämföra med från tidigare år. En bidragande orsak till att skolans genomsnittliga meritvärde ligger högre än kommunens beror enligt skolans rektor på att flertalet av de elever som valde att börja på skolan företrädesvis var elever med goda studieresultat. Flertalet av eleverna kom från en kommunal skola i nära anslutning till skolan och vid den skolan sjönk det genomsnittliga meritvärdet från 214 år 2006 till 181 år 2007. Eftersom eleverna vid Ahlafors Fria Skola hittills gått vid andra skolor i Ale kommun kan inte det höga meritvärdet anses spegla enbart verksamheten vid Ahlafors Fria Skola.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framtidsytande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen och regelbundet under hela skoltiden. Utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Vid dessa samtal får eleverna och föräldrarna en bild av elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen. Vid utvecklingssamtalen upprättas en framtidsytande individuell utvecklingsplan. Enligt eleverna tas målen från den individuella utvecklingsplanen med i det fortlöpande planeringsarbetet. Det framkommer dock vid samtal med lärare att de i högre utsträckning bör använda resultaten och utvärdera dem så att undervisningsmål och metoder ständigt

prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav.

Sammantaget bedömer inspektörerna att området Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat är av god kvalitet trots att följande bör förbättras.

Uppföljning av resultaten

En fristående skola ska ge kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot vad grundskolan i det offentliga skolväsendet ska ge. Enligt styrdokumentet måste en skolas verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. De nationella kursplanernas mål att uppnå anger den kunskapsnivå som alla elever minst ska ha uppnått efter det femte respektive nionde skolåret i samtliga ämnen.

Lärarna genomför ett fortlöpande uppföljningsarbete av elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen. Enligt lärare kan skolan i högre utsträckning bli bättre på att också utvärdera resultaten så att de får en förståelse för varför resultaten ser ut som de gör och därigenom utveckla undervisningen i förhållande till styrdokumentens krav och elevernas behov. Den uppföljning som sker idag har ett fokus mot att uppmärksamma elever som är i behov av särskilt stöd. Därav utvärderas endast elevens behov och inte lärarens metoder.

Elevernas kunskapsutveckling följs inte upp och utvärderas i samtliga ämnen.

Inspektörerna bedömer att kunskapsresultaten i högre grad måste utvärderas så att undervisningsmål och metoder ständigt prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav och elevernas behov.

1.3 Bedömning och betygssättning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevens kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning,
- om lärarna vid bedömning och betygssättning utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygsriterierna,
- om lärarna vid betygssättningen utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanerna,
- om betyg sätts enligt författningarnas krav,
- om betygs katalog förs enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Bedömning och betygssättning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper och att lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättningen. Vid bedömning och betygssättning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna. Eftersom skolan är ny har skolan ännu inte hittat samverkansformer med andra skolor avseende bedömnings- och betygsfrågor. Betyg sätts enligt författningarnas krav.

Inspektörerna bedömer sammantaget att området Bedömning och betygssättning är av god kvalitet.

1.4 Genomförande av utbildningen**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är saklig och allsidig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning och att skolans organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer. Undervisningen är saklig och allsidig och de som arbetar i skolan är engagerade i elevernas skolgång vilket leder till att de samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. På skolan erbjuds eleverna inte praktisk arbetslivsorientering, PRAO, men skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället genom att eleverna i framför allt årskurs 9 genomför frekventa studiebesök inom olika branscher och kulturella institutioner. Dessut-

om bedömer inspektörerna att arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Sammantaget bedömer inspektörerna att området Genomförande av utbildningen är av god kvalitet trots att följande bör utvecklas.

Inflytande och ansvarstagande för egna lärandet

Enligt styrdokumentet är det inte tillräckligt att i undervisningen förmedla kunskap om grundläggande demokratiska värderingar. Undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet och den ska utveckla deras förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att låta eleverna delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Varje vecka inleds med att lärare och elev planerar veckan tillsammans. Veckan avslutas med en utvärdering av det genomförda arbetet. Enligt eleverna är det lärarna som planerar verksamheten. De får vara med och planera hur vissa av målen från de individuella utvecklingsplanerna ska genomföras. En vanlig skoldag präglas till stor del av att eleverna arbetar enskilt efter sin egen planering men det förekommer också arbete i grupp. Eleverna uppger att det under lektionerna är sällsynt att de har inflytande över vad som ska göras och hur det ska göras. Deras inflytande begränsas till när arbetet ska genomföras. Vilket också lärarna håller med om.

Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla formerna för elevernas inflytande över det egna lärandet.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid upprättas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att skolan på ett bra sätt anpassar undervisningen till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Det finns ett stort engagemang i att ge särskilt stöd till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet. Skolan måste dock utveckla sina rutiner avseende åtgärdsprogram.

Sammantaget bedömer inspektörerna att området Anpassning av verksamheten till elevernas behov är av mindre god kvalitet.

Åtgärdsprogram

I förordningen om fristående skolor anges att om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Skolan upprättar åtgärdsprogram, men inte för alla elever som riskerar att inte nå målen. Istället upprättas för dessa elever ett så kallat handlingsprogram som enligt inspektörernas bedömning inte innehåller alla de delar som ett åtgärdsprogram ska innehålla eftersom det av handlingsprogrammen inte framgår vilka behoven är och hur de ska tillgodoses.

Inspektörerna bedömer att skolan inte upprättar åtgärdsprogram för alla elever som är i behov av särskilt stöd. Inspektörerna vill påpeka att ett åtgärdsprogram enligt förordningen om fristående skolor alltid ska benämnas åtgärdsprogram.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med bestämmelserna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer och värden i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att skolan utgör en trygg miljö. Det framkommer tydligt under inspektionsbesöket att förhållningssättet eleverna emellan är väldigt gott. Samtliga elever har gemensam skolgård vilket leder till att barnen från förskoleklassen upp till årskurs 9 har daglig kontakt med varandra. Såväl de yngre barnen som de äldre känner sig mycket trygga med detta och det bekräftas även av lärarna. Sko-

lan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete. Enligt eleverna och lärarna är förekomsten av trakasserier eller annan kränkande behandling ovanlig och som nämndes ovan så är eleverna trygga i sin skolmiljö.

Sammantaget bedömer inspektörerna att området Normer och värden i studiemiljö och samvaro är av god kvalitet trots att följande måste utvecklas.

Likabehandling

Enligt lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever råder det numera ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Huvudmannen ska enligt lagen bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. I likabehandlingsplanen ska åtgärder redovisas och den ska ses över och följas upp varje år. Likabehandlingsplanen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna och den ska utgå från en kartläggning av den egna verksamheten.

Skolan har upprättat en likabehandlingsplan. Planen uppfyller dock inte de krav som lagen ställer och den hänvisar dessutom till allmänna råd som inte är giltiga längre. Planen innehåller en beskrivning av skolans förebyggande arbete och vad skolan ska göra när något händer. Enligt inspektörernas bedömning ger däremot inte planen en tydlig bild av hur skolan tänker arbeta med de olika diskrimineringsgrunderna, det vill säga den ger ingen allmän översikt över de insatser som ska vidtas för att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och för att förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling. Det saknas dessutom en specifik redovisning av verksamhetens behov, utifrån en aktuell kartläggning, som utgångspunkt för vilka insatser som avses påbörjas och genomföras under det kommande året. Det saknas även rutiner för uppföljande insatser och hur händelser och åtgärder ska dokumenteras.

Enligt eleverna har de inte hört talas om den nya lagen eller givits möjlighet att medverka i arbetet med upprättandet av den förslagna planen och enligt både elever och lärare har inte eleverna varit med i utarbetandet av planen.

Inspektörerna bedömer att skolans likabehandlingsplan inte uppfyller lagens krav och det är en brist att inte eleverna givits möjlighet att medverka i arbetet med att upprätta likabehandlingsplanen. Inspektörerna vill i detta sammanhang hänvisa till Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7) för arbetet med att främja likabehandling.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna, det vill säga skolan är öppen för alla och urvalet sker efter grunder som är förenliga med de allmänna målen och värdegrunden,
- om varje elev erbjuds ett sådant antal undervisningstimmar att det ger förutsättningar att nå målen i respektive ämne,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att varje elev erbjuds ett sådant antal undervisningstimmar att de ges förutsättningar att nå målen i respektive ämne. Skolans lärare och elever arbetar ofta i pass som kallas "grov jobb" och "fin lir" och under dessa pass arbetar eleverna som regel med sin egen planering. Inspektörerna vill i detta sammanhang peka på vikten av att skolans lärare använder denna planering för att försäkra sig om att avvikelserna inte blir för stora gentemot den nationella timplanen och att varje elev erbjuds ett sådant antal undervisningstimmar att det ger förutsättningar att nå målen i respektive ämne. Enligt både elever och föräldrar är utbildningen helt avgiftsfri för alla elever.

En fristående skola ska i likhet med en skola inom det offentliga skolväsendet vara öppen för alla och urvalet ska ske efter grunder som är förenliga med de allmänna målen och värdegrunden.

Enligt styrelsen för skolan tas elever emot enligt bestämmelserna, det vill säga skolan är öppen för alla och urvalet sker efter grunder som är förenliga med de all-

männan målen och värdegrunden. Av de dokument inspektörerna har granskat framgår dock att skolan har för avsikt att vid urvalet sträva efter att ha en jämn fördelning mellan pojkar och flickor. Enligt styrelsen har detta aldrig behövt tillämpas. De som söker till skolan placeras på en kölista efter anmälningsdatum.

Skolan tillämpar följande förturer:

1. elever från huvudmannens förskoleklass,
2. social förtur och
3. syskonförtur.

Inspektörerna bedömer, under förutsättning att skolan tillämpar ovanstående förtursprinciper och att skolan inte tillämpar sin strävan efter att uppnå en jämn könsfördelning, att skolan är öppen för alla och att urvalet sker efter grunder som är förenliga med de allmänna målen och värdegrunden.

Sammantaget bedömer inspektörerna att området Tillgång till likvärdig utbildning är av god kvalitet trots att följande bör uppmärksammas.

Valmöjligheter

Vid fristående skolor motsvarande grundskolan ska enligt förordningen om fristående skolor de bestämmelser om modersmålsundervisning som gäller för grundskolor inom det offentliga skolväsendet tillämpas. Undervisningen kan anordnas vid skolan eller erbjudas genom att skolan träffar avtal om att någon annan ska bedriva undervisningen.

Det framkommer vid samtal med rektorn att skolan saknar rutiner för att hantera detta. Vid tiden för inspektionen var inte detta aktuellt, men skolan måste ha en beredskap för att hantera dessa frågor.

Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla sina rutiner för att ha en bättre beredskap för att hantera modersmålsundervisning.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetensutveckling:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver och att skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen. Skolan har goda rutiner avseende kompetensutveckling för den pedagogiska personalen så att dessa ska kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt. Skolans rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat god pedagogisk insikt.

Inspektörerna bedömer sammantaget att området Personalens utbildning och kompetensutveckling är av god kvalitet.

3.3 Rektorns ansvar**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet på ett mycket bra sätt. Rektorn träffar regelbundet sin personal för att stämma av det dagliga arbetet. Han är dessutom ofta ute i verksamheten dels för att lyssna och betrakta, dels för att själv undervisa. Rektorn är i hög grad pedagogisk ledare och tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas mot att nå de nationella målen. Rektorn tar ett visst ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen (se mer om detta i området om Kvalitetsarbete) och han fattar beslut enligt bestämmelserna.

Vid Ahlafors Fria Skola har skolans rektor vid anställningen av stora delar av personalen inte begärt ett utdrag ur belastningsregistret. En bidragande orsak till detta är enligt rektorn att flera av lärarna och rektorn har arbetat tillsammans på en kommunal skola i anslutning till Ahlafors Fria Skola. Enligt rektorn har skolan idag rutiner för att tillse detta och man följer numer bestämmelserna om registerkontroll. Inspektörerna finner det anmärkningsvärt att lagen (SFS 2000:873) om registerkontroll inte följts då stora delar av personalen anställts. Inspektörerna förutsätter att skolan nu och fortsättningsvis, som skolan uppgett, följer lagen och har rutiner för att tillse detta.

Sammantaget bedömer inspektörerna att området Rektors ansvar är av god kvalitet.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att skolan till viss del bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.

Kvalitetsarbetet dokumenteras till viss del i en kvalitetsredovisning, men inspektörerna bedömer att innehållet i kvalitetsredovisningen behöver ses över i vissa avseenden så att den tydligare innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Sammantaget bedömer inspektörerna att området Kvalitetsarbete är av mindre god kvalitet eftersom följande brist och förbättringsbehov finns.

Kvalitetsarbetet

Enligt läroplanen har rektorn och lärarna viktiga roller i det ständiga kvalitets- och förbättringsarbete som behöver bedrivas för att eleverna ska nå de kunskaper, den utveckling och det lärande som finns fastlagt i måldokumentet.

Mot bakgrund av vad som redogjordes för i området Resultat och utvärdering av lärandet bedömer inspektörerna att skolan måste utveckla sina rutiner för kvalitetsarbetet så att skolan i högre utsträckning utvecklar sina resultatuppföljningar så att resultaten även utvärderas för att skapa en förståelse för varför resultaten ser ut som de gör. Enligt inspektörernas mening har rektorn och lärarna en viktig uppgift att tillsammans analysera sambanden mellan de strukturella förutsättningarna, det pedagogiska arbetet och måluppfyllelsen, men det övergripande ansvaret har rektorn.

Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla sitt kvalitetsarbete.

Kvalitetsredovisning

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje

skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning. Enligt samma förordning ska den skriftliga kvalitetsredovisningen innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen ska dessutom verksamhetens förutsättningar och arbetet i verksamheten redovisas.

Skolan har upprättat en skriftlig kvalitetsredovisning avseende läsåret 2006/07. Den innehåller endast en beskrivning av hur skolan har arbetat med olika nationella mål. Enligt inspektörernas mening finns inte några direkta bedömningar av måluppfyllelsen, det vill säga en värderande utsaga om hur skolans uppnådda resultat förhåller sig till de nationella målen. Det finns inte heller någon slutsats som förklarar varför resultaten ser ut som de gör. Den slutsats som finns är mer av beskrivande art och den är inte underbyggd av ett analyserande arbete. Skolans redovisning innehåller en redovisning av åtgärder, men eftersom skolans slutsats inte är underbyggd av analyser är det svårt att veta om dessa är adekvata för att öka måluppfyllelsen. Av redovisningen framgår inte heller tydligt skolans förutsättningar och arbetet i verksamheten. Skolans redovisning bör även tydligare redovisa kunskapsresultaten i ett flertal ämnen.

Via intervjuer med rektorn och lärare framkommer också att redovisningen är upprättad av rektorn ensam. Förordningen ställer krav på att elever, lärare och övrig personal ska medverka i utarbetandet och att elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta.

Inspektörerna bedömer att skolan måste utveckla innehållet i kvalitetsredovisningen så att den redogör för en bedömning av måluppfyllelsen, åtgärder för bättre måluppfyllelse, skolans förutsättningar och arbetet i verksamheten. Dessutom måste kvalitetsredovisningen i högre utsträckning redovisa kunskapsresultat. Kvalitetsredovisningen måste utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen.

Inspektörerna vill också påpeka att i kvalitetsredovisningen ska uppföljning och utvärdering av en sådan likabehandlingsplan som avses i 6 § lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever redovisas.

Inspektörerna vill hänvisa till Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) om kvalitetsredovisning.

3.5 Huvudmannaskap och tillstånd

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan drivs av den huvudman som innehar tillståndet,
- om huvuddelen av skolans undervisning bedrivs med hjälp av lärare som är anställda av skolan,
- om utbildningen sker inom ramen för Skolverkets tillstånd.

Bedömning av området Huvudmannaskap och tillstånd:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
			X

Motivering:

Inspektörerna bedömer att skolan drivs av den huvudman som innehar tillståndet och att all undervisning bedrivs med hjälp av lärare som är anställda av skolan. Inspektörerna bedömer dessutom att utbildningen sker inom ramen för Skolverkets tillstånd.

Inspektörerna bedömer sammantaget att Huvudmannaskap och tillstånd är av mycket god kvalitet.

3.6 Stabilitet**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om skolan har ett stabilt elevunderlag och en stabil ekonomi så att skolans varaktighet och elevernas fortsatta skolgång kan garanteras.

Bedömning av området Stabilitet:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
			X

Motivering:

Inspektörerna bedömer att skolan har ett stabilt elevunderlag och en stabil ekonomi så att skolans varaktighet och elevernas fortsatta skolgång kan garanteras. Inspektörerna har tagit del av huvudmannens årsredovisning för verksamhetsåret 2006/07.

Föreningen är vinstgivande och uppvisar en betryggande soliditet.

Huvudmannen uppger att skolans utbildningar är mycket efterfrågade och de är inte oroad över ett sviktande elevunderlag.

Inspektörerna bedömer sammantaget att området Stabilitet är av mycket god kvalitet.

2008-05-30 Göteborg

Erik Bergeå

Tomas Erlandsson